

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

ΡΟΙΑΡΕΣ ΜΑΔΥΡΟ

της 18ης Ιανουαρίου 2006¹

1. Στα πλαίσια της υπό κρίση προσφυγής λόγω παραβάσεως, το Δικαστήριο καλείται για πρώτη φορά να αποφανθεί επί της φερόμενης παραβάσεως εκ μέρους κράτους μέλους του άρθρου 292 ΕΚ και του άρθρου 193 ΕΑ. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Ιρλανδία παρέβη τις ανωτέρω διατάξεις, καθώς και εκείνες των άρθρων 10 ΕΚ και 192 ΕΚ, υποβάλλοντας διαφορά της με άλλο κράτος μέλος (το Ηνωμένο Βασίλειο) σε Διαιτητικό Δικαστήριο συγκροτηθέν δυνάμει της Συμβάσεως των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας (στο εξής: ΣΔΘ).

2. Κατά το άρθρο 292 ΕΚ και την πανομοιότυπα διατυπωμένη αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 193 ΕΑ, «τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μη ρυθμίζουν διαφορές σχετικές με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συνθήκης κατά τρόπο διάφορο από εκείνον που προβλέπει η Συνθήκη». Προκειμένου να αποφανθεί αν συντρέχει παράβαση των ανωτέρω διατάξεων, το Δικαστήριο καλείται να διαπιστώσει αν τα αχθέντα από την Ιρλανδία ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου ζητήματα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου.

I — Τα πραγματικά περιστατικά και η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

3. Η υπό κρίση υπόθεση ανάγεται σε διαφορά μεταξύ Ιρλανδίας και Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με τη λειτουργία ενός εργοστασίου ΜΟΧ στο Sellafield της βορειοδυτικής Αγγλίας επί των ακτών της Ιρλανδικής Θάλασσας. Το εργοστάσιο πρόκειται να ανακυκλώνει πλουτώνιο από κατάλοιπα πυρηνικών καυσίμων με την ανάμιξη διοξίνης πλουτωνίου και διοξίνης απεμπλουτισμένου ουρανίου και τη μετατροπή τους σε καύσιμο από μικτό οξειδίο πλουτωνίου-ουρανίου (mixed oxide fuel — ΜΟΧ), το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πηγή ενέργειας σε πυρηνικούς σταθμούς.

4. Το Ηνωμένο Βασίλειο ενέκρινε την κατασκευή του εργοστασίου ΜΟΧ από την British Nuclear Fuel plc (στο εξής: ΒΝΦΛ) κατόπιν μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων που δημοσίευσε η ΒΝΦΛ το 1993. Η κατασκευή του εργοστασίου ολοκληρώθηκε το 1996. Αφού προηγουμένως προέβη σε πέντε δημόσιες διαβουλεύσεις ως προς την οικονομική βιωσιμότητα του εργοστασίου ΜΟΧ, το Ηνωμένο Βασίλειο εξέδωσε στις 3 Οκτωβρίου 2001 υπέρ της ΒΝΦΛ άδεια λειτουργίας του εργοστασίου και παραγωγής ΜΟΧ.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η πορτογαλική.

5. Επικαλούμενη την εκ μέρους του Ηνωμένου Βασιλείου παράβαση διαφόρων διατάξεων της ΣΔΘ, η Ιρλανδία προσέφυγε στις 25 Οκτωβρίου 2001 κατά του Ηνωμένου Βασιλείου, αναφορικά με το εργοστάσιο ΜΟΧ, ενώπιον συγκροτηθέντος δυνάμει του παραρτήματος VII της ΣΔΘ Διαιτητικού Δικαστηρίου².

7. Με έγγραφο της 15ης Ιουλίου 2003, η Ιρλανδία διευκρίνισε ότι διαφωνεί με τις απόψεις της Επιτροπής. Η Επιτροπή απηύθυνε στις 19 Αυγούστου 2003 στην Ιρλανδία αιτιολογημένη γνώμη λόγω της κινήσεως κατά του Ηνωμένου Βασιλείου της διαιτητικής διαδικασίας σχετικά με το εργοστάσιο ΜΟΧ βάσει της ΣΔΘ. Η Ιρλανδία απάντησε στις 16 Σεπτεμβρίου 2003 ότι εξακολουθούσε να μην έχει πειστεί από την άποψη της Επιτροπής. Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 15 Οκτωβρίου 2003 την υπό κρίση προσφυγή.

6. Στις 20 Ιουνίου 2002 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη μεταξύ της Ιρλανδίας και των υπηρεσιών της Επιτροπής με αντικείμενο τις αφορώσεις το εργοστάσιο ΜΟΧ διαφορές³. Η Επιτροπή απηύθυνε στις 15 Μαΐου 2003 στην Ιρλανδία έγγραφο οχλήσεως εκφράζοντας την άποψη ότι η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 10 ΕΚ και 292 ΕΚ, καθώς και τα άρθρα 192 ΕΑ και 193 ΕΑ, κινώντας διαδικασία κατά του Ηνωμένου Βασιλείου δυνάμει της ΣΔΘ.

II — Τα τιθέμενα ζητήματα

8. Σπανίως το Δικαστήριο κλήθηκε να αποφανθεί επί διαφοράς μεταξύ δύο κρατών μελών⁴. Πάντως, δυνάμει του άρθρου 220 ΕΚ σε συνδυασμό με το άρθρο 227 ΕΚ και δυνάμει του άρθρου 136 ΕΑ σε συνδυασμό με το άρθρο 142 ΕΚ, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να επιλαμβάνεται παρομοίων διαφορών οσάκις αφορούν την εφαρμογή και ερμηνεία της Συνθήκης ΕΚ ή της Συνθήκης Ευρατόμ⁵.

2 — Επιπλέον, στις 9 Νοεμβρίου 2001 υπέβαλε ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου για το δικαίο της θάλασσας (ΔΔΔΘ), σύμφωνα με το άρθρο 290, παράγραφος 5, της ΣΔΘ, αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων, αιτούμενη την αναστολή της αδειάς λειτουργίας του εργοστασίου ΜΟΧ και την παύση της διασυνωριακής διακινήσεως ραδιενεργού υλικού προερχόμενου από το εργοστάσιο ΜΟΧ. Το ανωτέρω δικαστήριο διέταξε τη λήψη ορισμένων προσωρινών μέτρων που διαφέρουν από τα αιτηθέντα: διάταξη της 3ης Δεκεμβρίου 2001 στην υπ' αριθ. 10 υπόθεση, *The MOX Plant Case* (Ιρλανδία κατά Ηνωμένου Βασιλείου), προσωρινά μέτρα, *Reports of Judgments, Advisory Opinions and Orders* 5 (2001), μέρος II, σ. 51-54.

3 — Παράλληλα, η Ιρλανδία κίνησε κατά του Ηνωμένου Βασιλείου τη διαδικασία διευθετήσεως διαφορών που προβλέπει η Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος του βορειοανατολικού Ατλαντικού (OSPAR). Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Ιρλανδίας, το Ηνωμένο Βασίλειο παρέβη το άρθρο 9 της Συμβάσεως OSPAR. Το συγκροτηθέν βάσει της Συμβάσεως OSPAR Διαιτητικό Δικαστήριο απέρριψε τα αιτήματα της Ιρλανδίας: οριστική διαιτητική απόφαση επί της ουσίας της 2ας Ιουλίου 2003 με αντικείμενο τη βάση του άρθρου 9 της Συμβάσεως OSPAR πρόσβαση στην ενημέρωση (Ιρλανδία κατά Ηνωμένου Βασιλείου). Η υπό κρίση δίκη λόγω παραβάσεως διαπραχθείσας από την Ιρλανδία αφορά αποκλειστικά την κίνηση της διαδικασίας διευθετήσεως διαφορών βάσει της ΣΔΘ.

4 — Μέχρι σήμερα ήχθησαν ενώπιον του Δικαστηρίου πέντε διαφορές αυτού του τύπου. Σε δύο περιπτώσεις, η διαδικασία κατέληξε στην έκδοση αποφάσεως: υπόθεση 141/78, Γαλλία κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 431), και υπόθεση C-388/95, Βέλγιο κατά Ισπανίας (Συλλογή 2000, σ. I-3123). Δύο άλλες υποθέσεις περατώθηκαν λόγω παρατήσεως και διαγράφηκαν από το πνίκιο του Δικαστηρίου (διάταξη της 15ης Φεβρουαρίου 1977 στην υπόθεση 58/77, Ιρλανδία κατά Γαλλίας, μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, και διάταξη της 27ης Νοεμβρίου 1992 στην υπόθεση C-349/92, Ισπανία κατά Ηνωμένου Βασιλείου, μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή). Επί του παρόντος εκκρεμεί μια άλλη υπόθεση: C-145/04, Ισπανία κατά Ηνωμένου Βασιλείου.

5 — Στη Συνθήκη ΕΚ και στη Συνθήκη Ευρατόμ απαντούν και άλλες διατάξεις δυνάμει των οποίων διαφορές μεταξύ κρατών μελών δύνανται να αχθούν ενώπιον του Δικαστηρίου, όπως είναι τα άρθρα 88, παράγραφος 2, ΕΚ, 95, παράγραφος 9, ΕΚ, 239 ΕΚ, 298 ΕΚ και 154 ΕΑ.

9. Τα άρθρα 292 ΕΚ και 193 ΕΑ προβλέπουν ότι η σχετική δικαιοδοσία είναι αποκλειστική. Από κοινού, οι ανωτέρω διατάξεις εγκαθιδρύουν το αποκαλούμενο «δικαιοδοτικό μονοπώλιο» του Δικαστηρίου σε σχέση με διαφορές μεταξύ κρατών μελών ως προς την εφαρμογή και ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου⁶.

10. Η αποκλειστική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου να επιλαμβάνεται διαφορών μεταξύ κρατών μελών αφορμών το κοινοτικό δίκαιο συνιστά μέσον διασφάλισης της αυτονομίας της κοινοτικής έννομης τάξεως⁷. Κατατείνει στο να αποφεύγεται τα κράτη μέλη να αναλαμβάνουν βάσει του δημόσιου διεθνούς δικαίου νομικές υποχρεώσεις συγκρουόμενες ενδεχομένως με τις βάσει του κοινοτικού δικαίου υποχρεώσεις τους. Τα άρθρα 292 ΕΚ και 193 ΕΑ εκφράζουν κατ' ουσίαν το καθήκον πίστωσης προς το δικαιοδοτικό σύστημα που εγκαθίδρυσαν οι κοινοτικές Συνθήκες. Τα κράτη μέλη συμφώνησαν να διευθετούν τις διαφορές τους σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από τις Συνθήκες διαδικασίες οφείλουν να απέχουν από την υποβολή διαφορών συνδεομένων με τις εν λόγω Συνθήκες προς επίλυση σε άλλες μεθόδους διακανονισμού⁸.

11. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, υποβάλλοντας τη διαφορά της με το Ηνωμένο Βασίλειο σχετικά με το εργοστάσιο ΜΟΧ στη διαιτησία δικαστηρίου συγκροτηθέντος βάσει της ΣΔΘ, η Ιρλανδία παρέβη τον ανωτέρω κανόνα. Το βασικό ζήτημα επί του οποίου καλείται να αποφανθεί το Δικαστήριο έγκειται στο αν αντικείμενο της διαφοράς είναι το κοινοτικό δίκαιο. Το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει και να συγκρίνει, αφενός, την έκταση της δικαιοδοσίας του και, αφετέρου, το αντικείμενο της αχθείσας ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου διαφοράς.

12. Η Ιρλανδία υποστηρίζει ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου ότι το Ηνωμένο Βασίλειο αθέτησε τρεις δέσμες υποχρεώσεων. Πρώτον, την υποχρέωση να προβεί στην ενδεδειγμένη εκτίμηση των δυνητικών επιπτώσεων της αδείας του εργοστασίου ΜΟΧ επί του θαλάσσιου περιβάλλοντος στην Ιρλανδική Θάλασσα. Συναφώς, η Ιρλανδία παραπέμπει στο άρθρο 206 της ΣΔΘ. Δεύτερον, την υποχρέωση συνεργασίας με την Ιρλανδία υπό την ιδιότητά της ως επίσης παράκτια χώρας της ημίκλειστης Ιρλανδικής Θάλασσας για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων διαφυλάξεως του θαλάσσιου περιβάλλοντος στη θάλασσα αυτή. Συναφώς, η Ιρλανδία παραπέμπει στα άρθρα 123 και 197 της ΣΔΘ. Τρίτον, την υποχρέωση λήψεως όλων των αναγκαίων μέτρων προστασίας και διαφυλάξεως του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Ιρλανδικής Θάλασσας. Επ' αυτού, η Ιρλανδία επικαλείται τα άρθρα 192, 193, 194, 207, 211, 213 και 217 της ΣΔΘ.

13. Οι θέσεις της Ιρλανδίας και της Επιτροπής όσον αφορά την έκταση της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου να επιληφθεί της

6 — Βλ. Mackel, N., «Article 292 (ex-article 219)» στο: Léger, P. (επιμέλεια), *Commentaire article par article des traités UE et CE*, εκδόσεις Dalloz/Bruylant, Παρίσι/Βρυξέλλες, 2000, σ. 1874. Υπό την αυτή έννοια: Lasok, K. και Lasok, D., *Law and institutions of the European Union*, Reed Elsevier, 2001, σ. 371. Η Συνθήκη ΕΚΑΧ περιελάμβανε παρεμφερή διάταξη και συγκεκριμένα εκείνη του άρθρου 87 ΑΧ. Ως προς τη διαφορετική διατύπωση της ανωτέρω διατάξεως έναντι εκείνων των άρθρων 292 ΕΚ/193 ΕΑ, βλ. Herzog, P., «Article 219» στο: Smit/Herzog, *The law of the European Community: a commentary on the EEC Treaty*, εκδόσεις Bender, Νέα Υόρκη (1976), σημείο 6-170.1-2.

7 — Γνωμοδότηση 1/91 του Δικαστηρίου της 14ης Δεκεμβρίου 1991 (Συλλογή 1991, σ. I-6079, σκέψη 35).

8 — Βλ. Van Panhuys, H.F., «Conflicts between the law of the European Communities and other rules of international law», 3 *Common Market Law Review*, 420 (1966), σ. 445.

σχετικής με το εργοστάσιο ΜΟΧ διαφορές είναι διαμετρικώς αντίθετες. Κατά την Ιρλανδία, κανένα από τα αμφισβητούμενα ζητήματα δεν εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. Αφετέρου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η διαφορά εμπίπτει στο σύνολο της στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. Πάντως, για τους σκοπούς της υπό κρίση δίκης, δεν απαιτείται να αποσαφηνιστεί αν η σχετική με το εργοστάσιο ΜΟΧ διαφορά εμπίπτει στο σύνολο της στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. Αρκεί να ελεγχθεί αν τουλάχιστον τμήμα του αντικειμένου της διαφοράς διέπεται από το κοινοτικό δίκαιο. Κατά την άποψή μου, αν συμβαίνει αυτό, αποδεικνύεται παράβαση του άρθρου 292 ΕΚ ή ενδεχομένως του άρθρου 193 ΕΑ.

14. Τούτο δεν σημαίνει ότι η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου καλύπτει το σύνολο της διαφοράς απλώς και μόνο επειδή ένα μέρος της ανάγεται στο κοινοτικό δίκαιο. Ενδέχεται μια διαφορά να εκφεύγει κατά μεγάλο μέρος, ενίοτε δε προεχόντως, της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου και μόνον ένα ή ελάχιστα από τα αμφισβητούμενα σημεία να εμπίπτουν σε αυτήν. Εντούτοις, υπό παρόμοιες περιστάσεις, το άρθρο 292 ΕΚ —ή το άρθρο 193 ΕΑ— απαγορεύει την υποβολή της διαφοράς στο σύνολο της, περιλαμβανομένων των στοιχείων εκείνων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, σε τρόπους διακανονισμού άλλους πλην εκείνων που προβλέπουν οι κοινοτικές Συνθήκες. Σε τελευταία ανάλυση, δεν υφίστανται όρια για τους κανόνες που διέπουν το δικαιοδοτικό μονοπώλιο του Δικαστηρίου. Άπαξ και εμπλέκεται το κοινοτικό δίκαιο, τα κράτη μέλη οφείλουν να

επιλύουν τις διαφορές τους εντός της Κοινότητας⁹.

15. Η Επιτροπή προέβαλε τρεις αιτιάσεις. Πρώτον, εμμένει ως προς το ότι οι διατάξεις της ΣΔΘ, τις οποίες επικαλέστηκε η Ιρλανδία ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου, αποτελούν τμήμα του κοινοτικού δικαίου και εμπίπτουν, συνακόλουθα, στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου να επιλύει διαφορά μεταξύ κρατών μελών. Επομένως, συνιστά παράβαση του άρθρου 292 ΕΚ η κίνηση διαιτητικής διαδικασίας κατά άλλου κράτους μέλους με αντικείμενο τις επίδικες διατάξεις της ΣΔΘ. Δεύτερον, η Επιτροπή θεωρεί ότι, αιτούμενη από το Διαιτητικό Δικαστήριο να εφαρμόσει τις διατάξεις ορισμένων κοινοτικών οδηγιών, η Ιρλανδία παρέβη τα άρθρα 292 ΕΚ και 193 ΕΑ. Τρίτον, υποστηρίζει ότι, κινώντας της διαδικασία αυτή, η Ιρλανδία αθέτησε την υποχρέωση συνεργασίας που μπορεί να συναχθεί από τα άρθρα 10 ΕΚ και 192 ΕΑ.

16. Προτίθεται να εξετάσω διαδοχικά και κατά σειρά τις τρεις αυτές αιτιάσεις.

9 — Τούτο δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι τα κράτη μέλη θα έπρεπε να απομονώνουν πάντοτε προσεκτικά τα στοιχεία κοινοτικού δικαίου μιας αναφερόμενης μεταξύ τους διαφοράς προκειμένου να φέρουν ενώπιον του Δικαστηρίου αυτά τα στοιχεία, υποβάλλοντας τα λοιπά σημεία της διαφοράς σε άλλο τρόπο διακανονισμού. Θεωρητικώς, παρόμοια διευθέτηση θα ευθυγραμμίζονταν με τα άρθρα 292 ΕΚ ή 193 ΕΑ. Στην πράξη, πάντως, ενδέχεται να είναι προτιμότερο οι «υβριδικές διαφορές» μεταξύ κρατών μελών —ήτοι οι διαφορές που άπτονται και ζητημάτων που εμπίπτουν και ζητημάτων που εκφεύγουν της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου— να άγονται στο σύνολο τους ενώπιον του Δικαστηρίου βάσει των άρθρων 239 ΕΚ ή 154 ΕΑ.

III — Η δικαιοδοσία του Δικαστηρίου σχετικά με διατάξεις της ΣΔΘ

17. Η ΣΔΘ είναι μικτή συμφωνία. Όταν η Ιρλανδία υπέβαλε τη διαφορά της με το Ηνωμένο Βασίλειο στην κρίση του Διαιτητικού Δικαστηρίου, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και δέκα τέσσερα από τα κράτη μέλη της ήσαν συμβαλλόμενα μέρη της ΣΔΘ¹⁰. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη που ήσαν συμβαλλόμενα μέρη στη ΣΔΘ κατά τον κρίσιμο χρόνο ανέλαβαν υποχρεώσεις δυνάμει της εν λόγω συμβάσεως εντός της αντίστοιχης σφαίρας αρμοδιότητάς τους¹¹. Επί παραδείγματι, η Κοινότητα ανέλαβε υποχρεώσεις στον τομέα της διατηρήσεως και διαχειρίσεως των θαλάσσιων αλιευτικών πόρων, ενώ τα κράτη μέλη ανέλαβαν υποχρεώσεις στον τομέα της οριοθετήσεως των θαλάσσιων συνόρων¹².

18. Κατά την άποψη της Επιτροπής, οι διατάξεις της ΣΔΘ που επικαλέστηκε η

10 — Κατά τον κρίσιμο χρόνο, όλα τα κράτη μέλη, πλην της Δανίας, είχαν επικυρώσει τη ΣΔΘ. Σήμερα, όλα τα κράτη μέλη έχουν επικυρώσει τη ΣΔΘ.

11 — Βλ. άρθρα 4 και 5 του παραρτήματος ΙΧ της ΣΔΘ και την από 1ης Απριλίου 1998 δήλωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του παραρτήματος ΙΧ της ΣΔΘ και του άρθρου 4, παράγραφος 4, της Συμφωνίας σχετικά με την εκτέλεση του τμήματος ΧΙ της ΣΔΘ. Στη δήλωση αυτή πρόκειται να αναφερθώ κατωτέρω και συγκεκριμένα στα σημεία 35 και 36.

12 — Στην πραγματικότητα, πρόκειται για ζητήματα που εμπήνουν αντίστοιχα στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Κοινότητας και των κρατών μελών.

Ιρλανδία κατά του Ηνωμένου Βασιλείου εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου δεδομένου ότι υπάγονται στην αρμοδιότητα της Κοινότητας και συνήφθησαν από την ίδια. Επί του θέματος, η Επιτροπή τονίζει το γεγονός ότι η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί ρητό στόχο της Κοινότητας, στα πλαίσια του οποίου η τελευταία διαθέτει εξωτερική αρμοδιότητα. Η Επιτροπή επισημαίνει περαιτέρω ότι η απόφαση 98/392/ΕΚ του Συμβουλίου¹³, διά της οποίας η Ευρωπαϊκή Κοινότητα συνήψε τη ΣΔΘ, είχε ως νομική βάση και το άρθρο 130Σ της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 175 ΕΚ).

19. Στον αντίποδα, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι δεν υπήρξε μεταβίβαση αρμοδιότητας από τα κράτη μέλη προς την Κοινότητα στους τομείς που αποτελούν αντικείμενο της διαφοράς της Ιρλανδίας με το Ηνωμένο Βασίλειο. Η Ιρλανδία ισχυρίζεται ότι η Κοινότητα είναι συμβαλλόμενο μέρος της ΣΔΘ μόνο σε εκείνους τους τομείς που εμπίπτουν στην αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητά της. Στο μέτρο που υφίστανται κοινοτικές πράξεις αναφορικά με ζητήματα που αποτελούν αντικείμενο της διαφοράς του εργοστασίου ΜΟΧ, οι πράξεις αυτές προβλέπουν κατ' ελάχιστον κανόνες και δεν επηρεάζονται από τις διατάξεις της ΣΔΘ. Κατά την Ιρλανδία, έπεται ότι οι σχετικές

13 — Απόφαση 98/392/ΕΚ, της 23ης Μαρτίου 1998, για τη σύναψη από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα της Συμβάσεως των Ηνωμένων Εθνών για το δικαίο της θάλασσας, της 10ης Δεκεμβρίου 1982, και της Συμφωνίας σχετικά με την εκτέλεση του τμήματος ΧΙ της εν λόγω συμβάσεως, της 28ης Ιουλίου 1994 (ΕΕ 1998, L 179, σ. 1).

διατάξεις δεν κατέστησαν τμήμα του κοινοτικού δικαίου και το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να επιληφθεί των αξιώσεων της Ιρλανδίας κατά του Ηνωμένου Βασιλείου δυνάμει της ΣΔΘ.

20. Προτού υπεισέλθω στην εκτίμηση των επιχειρημάτων αυτών θα αναφερθώ εν συντομία στη συναφή με την έκταση της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου επί μικτών συμφωνιών νομολογία.

21. Το Δικαστήριο έκρινε επανειλημμένα ότι η δικαιοδοσία του επεκτείνεται σε διατάξεις μικτών συμφωνιών¹⁴. Ειδικότερα, με την απόφαση Haegeman, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι οι επιδικες στα πλαίσια της υποθέσεως εκείνης διατάξεις αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα του κοινοτικού δικαίου¹⁵. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαίνεται προδικαστικώς επί της ερμηνείας τους και να διαπιστώνει την παράβασή τους οσάκις κράτη μέλη της αθετούν τις υποχρεώσεις

που υπέχουν από τις σχετικές διατάξεις¹⁶. Πάντως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι όλες οι διατάξεις μιας μικτής συμφωνίας εμπίπτουν αυτομάτως στη δικαιοδοσία του. Το Δικαστήριο ακολουθεί προσεκτικότερη προσέγγιση. Εκτιμά ότι «οι μικτές συμφωνίες που συνάπτουν η Κοινότητα, τα κράτη μέλη και τρίτες χώρες κατέχουν την ίδια θέση στην κοινοτική έννομη τάξη με τις αμιγώς κοινοτικές συμφωνίες, καθόσον πρόκειται για διατάξεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Κοινότητας»¹⁷.

22. Αφής στιγμής η Κοινότητα ανέλαβε υποχρεώσεις βάσει μικτής συμφωνίας, οι κανόνες που δεσμεύουν την Κοινότητα αποτελούν τμήμα του κοινοτικού δικαίου¹⁸. Υπ' αυτήν την ιδιότητα δεσμεύουν την Κοινότητα και τα κράτη μέλη της¹⁹ και υπάγονται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου²⁰. Τεκμαίρεται ότι η Κοινότητα ανα-

14 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Tesaro στην υπόθεση C-53/96, Hermès κατά FHT (απόφαση της 16ης Ιουνίου 1998, Συλλογή 1998, σ. I-3603, σημείο 8).

15 — Στα πλαίσια της υποθέσεως Haegeman, το Δικαστήριο κλήθηκε να ερμηνεύσει προδικαστικώς ορισμένες εμπορικής φύσεως διατάξεις της Συμφωνίας συνδέσεως ΕΟΚ και Ελλάδας. Σχετικά με τη δικαιοδοσία του, το Δικαστήριο έκρινε: «οι διατάξεις της συμφωνίας αποτελούν, από της θέσεώς της εν ισχύ, αναπόσπαστο μέρος της κοινοτικής έννομης τάξεως [...] Το Δικαστήριο είναι κατά συνέπεια αρμόδιο να αποφαίνεται με προδικαστικές αποφάσεις επί της ερμηνείας της συμφωνίας αυτής» (απόφαση της 30ής Απριλίου 1974, 181/73, Haegeman, Συλλογή τόμος 1974, σ. 245, σκέψεις 5 και 6). Βλ. επίσης υπόθεση 104/81, Kupferberg (Συλλογή 1982, σ. 3641, σκέψη 13), και γνωμοδότηση 1/91 της 14ης Δεκεμβρίου 1991 (Συλλογή 1991, σ. I-6079, σκέψεις 37 και 38).

16 — Προπαρατεθείσα γνωμοδότηση 1/91, σκέψη 38.

17 — Απόφαση της 7ης Οκτωβρίου 2004, C-239/03, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2004, σ. I-9325, σκέψη 25) (η έμφαση δική μου). Βλ. επίσης απόφαση της 19ης Μαρτίου 2002, C-13/00, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Συλλογή 2002, σ. I-2943, σκέψη 14) και, υπό την αυτή έννοια, απόφαση της 30ης Σεπτεμβρίου 1987, 12/86, Demirel (Συλλογή 1987, σ. 3719, σκέψη 9).

18 — Απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2000, C-300/98, Dior κ.λπ. (Συλλογή 2000, σ. I-11307, σκέψη 33). Βλ. επίσης προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Reischl στην υπόθεση 65/77, Razanatsimba, (Συλλογή τόμος 1977, σ. 717, συγκεκριμένα στη σ. 727: «Η μόνη προϋπόθεση [προκειμένου το Δικαστήριο να είναι αρμόδιο να επιληφθεί των υποβληθέντων ερωτημάτων] είναι ότι η Κοινότητα πρέπει να δεσμεύεται από την εν λόγω σύμβαση και η δεσμεύση πρέπει να εκτείνεται και στη διάταξη της οποίας ζητείται η ερμηνεία.»

19 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 1975, 38/75, Nederlandse Spoorwegen (Συλλογή τόμος 1975, σ. 435, σκέψη 16).

20 — Δυνάμει των άρθρων 300, παράγραφος 2, ΕΚ και 220 ΕΚ. Βλ. επίσης Schermers, H.G., και Waëlbroeck, D.F., *Judicial protection in the European Union*, εκδόσεις Kluwer Law International, Χάγη/Λονδίνο/Νέα Υόρκη, 2001, σ. 296-297.

λαμβάνει υποχρεώσεις βάσει διατάξεως μικτής συμφωνίας εφόσον η σχετική διάταξη τυγχάνει εφαρμογής επί ζητημάτων τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο της αποκλειστικής αρμοδιότητας της Κοινότητας, όπως συνέβη με τις περί εμπορίου διατάξεις στα πλαίσια της υποθέσεως Haegeman. Αντιστρόφως, οσάκις συγκεκριμένη διάταξη διέπει ζητήματα της αποκλειστικής αρμοδιότητας των κρατών μελών, τα τελευταία είναι εκείνα που αναλαμβάνουν υποχρεώσεις βάσει της οικείας διατάξεως και όχι η Κοινότητα²¹.

23. Το ζήτημα καθίσταται δυσχερέστερο όταν διάταξη μικτής συμφωνίας τυγχάνει ενδεχομένως εφαρμογής επί θέματος που εμπίπτει στη συναρμοδιότητα της Κοινότητας και των κρατών μελών της. Υπενθυμίζω ότι, σε έναν τομέα όπως είναι η περιβαλλοντική πολιτική, όπου η Συνθήκη

προβλέπει συναρμοδιότητα²², δύνανται να αναλαμβάνουν κατ' ιδίαν υποχρεώσεις έναντι τρίτων χωρών τόσο η Κοινότητα όσο και τα κράτη μέλη. Πάντως, άπαξ και η Κοινότητα ανέλαβε παρόμοιες υποχρεώσεις ή εξέδωσε εσωτερικά μέτρα, απαγορεύεται στα κράτη μέλη να αναλαμβάνουν υποχρεώσεις που θα μπορούσαν να θίξουν τους ούτως θεσπισθέντες κοινούς κανόνες²³.

24. Τόσο η Ιρλανδία όσο και η Σουηδική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι, συνάπτοντας τη ΣΔΘ, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα άσκησε απλώς την *αποκλειστική* εξωτερική αρμοδιότητά της στον τομέα της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Η Ιρλανδία υποστηρίζει περαιτέρω ότι οι σχετικές με τη διαφορά του εργοστασίου MOX διατάξεις δεν εμπίπτουν στο πεδίο της αποκλειστικής αρμοδιότητας της Κοινότητας δεδομένου ότι θεσπίζουν απλώς κατ' ελάχιστον κανόνες, οπότε δεν είναι τέτοιας φύσεως ώστε να επηρεάζουν τους κοινούς κανόνες της Κοινότητας²⁴. Προς επίρρωση της απόψεώς της, η Ιρλανδία επικαλείται τη δήλωση περί αρμοδιότητων στην οποία προέβη η Κοινό-

21 — Σε παρόμοια περίπτωση, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να επιληφθεί της οικείας διατάξεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσες προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Tesouro στην υπόθεση Hermès, σημείο 19). Πάντως, διάταξη μικτής συμφωνίας μπορεί να τύχει εφαρμογής τόσο επί καταστάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εθνικού δικαίου όσο και επί καταστάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου. Υπενθυμίζω ότι σε παρόμοιες περιπτώσεις το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει τη διάταξη στα πλαίσια αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, ακόμη και όταν πρόκειται για καταστάσεις διεπόμενες από το εθνικό δίκαιο (προαναφερθείσα απόφαση Hermès, σκέψεις 32-33 βλ. επίσης απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2001, C-89/99, Schieving-Nijstad κ.λπ., Συλλογή 2001, σ. I-5851, σκέψη 30). Θεμέλιο της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου υπό την έποψη αυτή είναι το καθήκον συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και θεσμικών οργάνων της Κοινότητας (προπαρατεθείσα απόφαση Dior κ.λπ., C-300/98 και C-392/98, Συλλογή 2000, σ. I-11307, σκέψη 38). Επί του θέματος αυτού, βλ.: Heliskoski, J., «The Jurisdiction of the European Court of Justice to Give Preliminary Rulings on the Interpretation of Mixed Agreements», 4 *Nordic Journal of International Law*, 2000, σ. 395-412, Koutrakos, P., «The Interpretation of Mixed Agreements under the Preliminary Reference Procedure», 7 *European Foreign Affairs Review*, 2002, σ. 25-52.

22 — Τίτλος XIX της Συνθήκης. Η αρμοδιότητα της Κοινότητας να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες με τρίτα μέρη αναγνωρίζεται ρητώς στο άρθρο 174, παράγραφος 4, ΕΚ.

23 — Απόφαση της 31ης Μαρτίου 1971, 22/70, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (υπόθεση AETR) (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 729, σκέψη 17). Βλ. επίσης αποφάσεις *OprelSkies* της 5ης Νοεμβρίου 2002, C-466/98, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Συλλογή 2002, σ. I-9427), C-467/98, Επιτροπή κατά Δανίας (Συλλογή 2002, σ. I-9519), C-468/98, Επιτροπή κατά Σουηδίας (Συλλογή 2002, σ. I-9575), C-472/98, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (Συλλογή 2002, σ. I-9741), C-475/98, Επιτροπή κατά Αυστρίας (Συλλογή 2002, σ. I-9797), και C-476/98, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 2002, σ. I-9855).

24 — Συναφώς, η Ιρλανδία επικαλείται τη γνωμοδότηση 2/91 της 19ης Μαρτίου 1993 (Συλλογή 1993, σ. I-1061). Βλ. ειδικότερα σκέψη 18 της ανωτέρω γνωμοδότησεως.

τητα κατά την επίσημη επιβεβαίωση της ΣΔΘ²⁵.

25. Αν ήταν ορθή η άποψη της Ιρλανδίας ότι η Κοινότητα άσκησε απλώς την αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητά της, τότε το Δικαστήριο θα όφειλε όντως να επαληθεύσει την έκταση της ανωτέρω αρμοδιότητας — ακριβώς με τον ίδιο τρόπο που το έπραξε στα πλαίσια των αποφάσεων *Open Skies*²⁶ — προκειμένου να κρίνει αν οι σχετικές διατάξεις της ΣΔΘ εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του ως αναπόσπαστο τμήμα της κοινοτικής έννομης τάξεως.

26. Εντούτοις, κατ' εμέ, είναι εσφαλμένη η μείζων πρόταση ότι, συνάπτοντας τη ΣΔΘ, η Κοινότητα ενήργησε απλώς εντός του πεδίου της αποκλειστικής αρμοδιότητάς της.

27. Η ΣΔΘ συνήφθη εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 98/392 του Συμβουλίου. Όπως επισημαίνει ορθώς η Επιτροπή, η ανωτέρω απόφαση έχει ως νομική βάση, μεταξύ άλλων, το άρθρο 130 Σ της Συνθήκης. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τις διατάξεις της ΣΔΘ περί προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, προφανώς η Κοινότητα άσκησε τόσο την

αποκλειστική όσο και τη μη αποκλειστική εξωτερική αρμοδιότητά της στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος όταν προσχώρησε στη Σύμβαση.

28. Τούτο επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο συνάψεως της ΣΔΘ, υφίστατο ήδη σημαντικός αριθμός κοινοτικών μέτρων στον συγκεκριμένο τομέα.

29. Συναφώς, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ανάλογες ήσαν και οι δύο προγενέστερες προσφυγές λόγω παραβάσεως με αντικείμενο μικτές συμφωνίες: πρόκειται για τις υποθέσεις Επιτροπή κατά Ιρλανδίας²⁷ και Επιτροπή κατά Γαλλίας²⁸. Σε αμφότερες τις υποθέσεις, το Δικαστήριο έκρινε εαυτό αρμόδιο εκτιμώντας ότι οι διατάξεις των επιδικίων συμφωνιών ενέπιπταν «κατά μεγάλο μέρος στην κοινοτική αρμοδιότητα»²⁸. Πάντως, δεν με πείθει απόλυτα η σύγκριση της Επιτροπής. Κατ' εμέ, ο παραλληλισμός είναι εφικτός μόνο με την απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας και όχι με εκείνη στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιρλανδίας.

30. Στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, το Δικαστήριο κλήθηκε να τάξει το ερώτημα αν ήταν αρμόδιο να επιληφθεί

25 — Δήλωση της 1ης Απριλίου 1998 εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του παραρτήματος ΙΧ της ΣΔΘ και το άρθρο 4, παράγραφος 4, της συμφωνίας σχετικά με την εφαρμογή του μέρους ΧΙ της ΣΔΘ (στο εξής: δήλωση).

26 — Προπαρατεθείσες ανωτέρω στην υποσημείωση 23.

27 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 17.

28 — Προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 27, και προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, σκέψη 16.

παραβάσεως ως εκ του ότι η Ιρλανδία δεν προσχώρησε εμπροθέσμως στη Σύμβαση της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων (πράξη των Παρισίων). Το Δικαστήριο έκρινε ότι ήταν αρμόδιο επειδή η Σύμβαση της Βέρνης καλύπτει έναν τομέα που εμπίπτει «κατά μεγάλο μέρος στην κοινοτική αρμοδιότητα»²⁹. Πάντως, η πρόταση αυτή πρέπει να ενταχθεί στην ιδιάζουσα αλληλουχία της υποθέσεως εκείνης, αντικείμενο της οποίας ήταν η μη εκπλήρωση της υποχρέωσης *προσχωρήσεως* στη Σύμβαση της Βέρνης³⁰. Όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας Mischo, μολονότι η Σύμβαση της Βέρνης δεν εμπίπτει στο σύνολό της στην αρμοδιότητα της Κοινότητας, είναι αδιαίρετη και ένα κράτος αδυνατεί να προσχωρήσει σ' αυτήν μόνο εν μέρει. Εξ αυτού και κατά το αυτό τεκμήριο, η απορρέουσα από το κοινοτικό δίκαιο υποχρέωση προσχωρήσεως στη Σύμβαση της Βέρνης είναι αδιαίρετη³¹.

31. Αφετέρου, η υπόθεση Επιτροπή κατά Γαλλίας δεν αφορούσε την υποχρέωση προσχωρήσεως σε διεθνή συμφωνία. Επρόκειτο για προσφυγή παραβάσεως κατά της Γαλλίας λόγω του ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις του δυνάμει ορισμένων διατάξεων της Συμβάσεως για την προστασία της Μεσογείου από τη ρύπανση και ενός πρωτοκόλλου της εν λόγω συμβάσεως. Το Δικαστήριο έκρινε ότι «[δ]εδομένου ότι η προσφυγή λόγω παραβάσεως μπορεί να έχει ως αντικείμενο μόνον τη μη τήρηση υποχρεώσεων απορρεουσών από το κοινοτικό δίκαιο, επιβάλλεται [...] να

εξεταστεί αν οι υποχρεώσεις που υπέχει η Γαλλία και αποτελούν το αντικείμενο της προσφυγής απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο»³². Λαμβάνοντας υπόψη ότι το αντικείμενο της συμβάσεως και του πρωτοκόλλου συνέπιπτε «κατά μεγάλο μέρος» με το αντικείμενο διαφόρων κοινοτικών νομοθετικών πράξεων, το Δικαστήριο συνήγαγε ότι «η τήρηση τόσο από την Κοινότητα όσο και από τα κράτη μέλη των δεσμεύσεων που υπαγορεύουν [η σύμβαση και το πρωτόκολλο]» εξυπηρετούσε το κοινοτικό συμφέρον³³. Κατόπιν αυτού, το Δικαστήριο έκρινε ότι ήταν αρμόδιο παρά το γεγονός ότι η προσφυγή λόγω παραβάσεως είχε ως αντικείμενο τις εκχύσεις γλυκών υδάτων και λύος στο θαλάσσιο περιβάλλον, ζήτημα το οποίο δεν είχε αποτελέσει ακόμη αντικείμενο κοινοτικής νομοθετικής ρυθμίσεως³⁴.

32. Ακριβώς όπως και η υπό κρίση, η υπόθεση Επιτροπή κατά Γαλλίας αφορούσε διεθνή συμφωνία στην οποία είχαν προσχωρήσει από κοινού η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της. Επί πλέον, στην υπόθεση Επιτροπή κατά Γαλλίας, το καθού κράτος μέλος υποστήριξε επίσης ότι το Δικαστήριο ήταν αναρμόδιο σε σχέση με τις επίδικες υποχρεώσεις επειδή δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της εξωτερικής αρμοδιότητας της Κοινότητας. Το Δικαστήριο απέρριψε τον ανωτέρω ισχυρισμό. Ερμήνευσε την έκταση της δικαιοδοσίας του υπό το φως του συμφέροντος προς προστασία της ενό-

29 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 17 απόφαση Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, σκέψη 16.

30 — Βλ. ειδικότερα σκέψεις 19 και 23 της αποφάσεως.

31 — Πρόταση του γενικού εισαγγελέα Mischo στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, προπαρατεθείσα, σημείο 52.

32 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 17 απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 23.

33 — Σκέψη 29 της αποφάσεως.

34 — Σκέψεις 30 και 31 της αποφάσεως. Βλ. επίσης την προδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου επί της υποθέσεως C-213/03, *Pêcheurs de l'étang de Berre* (Συλλογή 2004, σ. I-7357), η οποία αφορούσε την ίδια σύμβαση. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί των υποβληθέντων από το εθνικό δικαστήριο ερωτημάτων, χωρίς να εξετάσει ρητώς την αρμοδιότητά του να επιληφθεί των διατάξεων της συμβάσεως και του πρωτοκόλλου.

τητας του υφιστάμενου κοινοτικού νομικού πλαισίου.

33. Η απαντώσα στη σκέψη 27 της αποφάσεως επισήμανση του Δικαστηρίου ότι οι επίδικες διατάξεις διείπον «τομέα που εμπίπτει *ευρέως* στην κοινοτική αρμοδιότητα»³⁵, μπορεί ευχερώς να δώσει λαβή για παρερμηνείες υπό την έννοια ότι το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί προσφυγής λόγω παραβάσεως υποχρεώσεων που εκφεύγουν του πεδίου εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου. Ασφαλώς, δεν επρόκειτο περί αυτού³⁶. Η ερμηνεία που προσδίδω στη συγκεκριμένη απόφαση είναι ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι στον τομέα της εκχύσεως γλυκών υδάτων και ιλύος στο θαλάσσιο περιβάλλον η Κοινότητα άσκησε τη μη αποκλειστική αρμοδιότητά της συνάπτοντας τη συμφωνία. Με άλλους λόγους, η σύναψη διεθνούς συμφωνίας μπορεί να αποτελεί αφ' εαυτής μια μορφή ασκήσεως μη αποκλειστικής αρμοδιότητας της Κοινότητας, ανεξάρτητα από την προηγούμενη έκδοση κοινοτικής εσωτερικής νομοθεσίας. Όπως ακριβώς και στην υπό κρίση υπόθεση, τούτο σημαίνει ότι,

με τη σύναψη της συμφωνίας, η Κοινότητα ενήργησε, στο μέτρο που στηρίχθηκε σε νομική βάση προβλέπουσα εξωτερική αρμοδιότητα, σε τομείς τόσο αποκλειστικής όσο και μη αποκλειστικής αρμοδιότητας³⁷. Επομένως, η Κοινότητα ανέλαβε διεθνείς υποχρεώσεις στους τομείς αυτούς, οπότε εμπίπτουν, ως απορρέουσες από το κοινοτικό δίκαιο υποχρεώσεις³⁸, στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου.

34. Σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει η Ιρλανδία, η δήλωση περί αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επί των θεμάτων που ρυθμίζει η ΣΔΘ δεν οδηγεί σε διαφορετικά συμπεράσματα.

35. Υπό τον τίτλο «Τομείς για τους οποίους η Κοινότητα μοιράζεται την αρμοδιότητα με τα κράτη μέλη της», η δήλωση αναφέρει:

35 — Η έμφαση δική μου.

36 — Όπως έκρινε στη σκέψη 23 της αποφάσεώς του το Δικαστήριο, η προσφυγή λόγω παραβάσεως «μπορεί να έχει ως αντικείμενο μόνον τη μη τήρηση υποχρεώσεων απορρεουσών από το κοινοτικό δίκαιο» έτσι, το Δικαστήριο εξέτασε «αν οι υποχρεώσεις που υπέχει η Γαλλία και αποτελούν το αντικείμενο της προσφυγής απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο». Ασφαλώς, ενδέχεται, ειδικότερα στα πλαίσια των μικτών συμφωνιών, η παράβαση ή η μη εκπλήρωση εκ μέρους κράτους μέλους υποχρεώσεως, η οποία απορρέει μεν από τη συμφωνία αλλά εκφεύγει του πεδίου της κοινοτικής αρμοδιότητας, να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη κοινοτικών στόχων και να θίξει συμφέροντα της Κοινότητας. Σε παρόμοιες καταστάσεις, το Δικαστήριο είναι όντως αρμόδιο να αποφαινεται στο πλαίσιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως. Εντούτοις, η προσφυγή λόγω παραβάσεως δεν μπορεί να στηρίζεται ευθέως στη μη τήρηση των απορρεουσών από τη μικτή συμφωνία υποχρεώσεων. Αντιθέτως, η προσφυγή πρέπει να στηρίζεται στη μη τήρηση των απορρεουσών από το άρθρο 10 ΕΚ κοινοτικών υποχρεώσεων. Βλ. επίσης Hillion, C., *The evolving system of European Union external relations as evidenced in the EU Partnerships with Russia and Ukraine*, διδακτορική διατριβή, Leyden, 2005, σ. 130.

«Όσον αφορά τις διατάξεις για τις θαλάσσιες μεταφορές, την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και την πρόληψη της θαλάσσιας ρυπάνσεως [...], η Κοινότητα διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα μόνον εφόσον οι διατάξεις

37 — Η Σύμβαση για την προστασία της Μεσογείου και το Πρωτόκολλο κατά της ρυπάνσεως από χερσαίες πηγές συνήφθησαν αντίστοιχα με την απόφαση 77/585/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1977, και 83/101/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 1983, αμφότερες με βάση το άρθρο 235 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 308 ΕΚ).

38 — Προπαρατεθείσα στη σκέψη 18 απόφαση Dior κ.λπ., σκέψη 33. Βλ. επίσης ανωτέρω σημείο 22.

αυτές της Συμβάσεως ή οι νομικές πράξεις που εκδίδονται προς εκτέλεσή της επηρεάζουν τους ισχύοντες κοινοτικούς κανόνες. Όταν [υφίστανται μεν κοινοτικοί κανόνες, αλλά δεν θίγονται, ιδίως όταν πρόκειται για κοινοτικές διατάξεις οι οποίες εισάγουν απλώς κανόνες de minimis, η αρμοδιότητα ανήκει στα κράτη μέλη, υπό την επιφύλαξη της αρμοδιότητας της Κοινότητας να ενεργεί στον τομέα αυτό. Άλλως, αρμόδια παραμένουν τα κράτη μέλη].

Στο προσάρτημα περιλαμβάνεται κατάσταση των σχετικών κοινοτικών πράξεων. Η έκταση της κοινοτικής αρμοδιότητας που απορρέει από τις εν λόγω πράξεις πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτησή με τις επακριβείς διατάξεις κάθε μέτρου, ιδιαίτερα, εφόσον οι διατάξεις αυτές θεσπίζουν κοινούς κανόνες.»

36. Όπως την αντιλαμβάνομαι, η διατύπωση αυτή αντανακλά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ειδικότερα στην υπόθεση AETR και στη γνωμοδότηση 2/91. Το κείμενο ενδέχεται να στερείται σαφήνειας και καλλιέπειας, αλλά δεν αφήνει περιθώρια ερμηνείας υπό την έννοια ότι η Κοινότητα άσκησε απλώς την εξωτερική αποκλειστική αρμοδιότητά της στον τομέα της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

37. Επομένως, η Επιτροπή υποστηρίζει ορθώς ότι η Ιρλανδία επικαλέστηκε διατάξεις της ΣΔΘ που κατέστησαν τμήμα του κοινοτικού δικαίου και, συνακόλουθα, αντικείμενο της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου.

38. Η Ιρλανδία ισχυρίζεται ότι η εμμονή στην αποκλειστικότητα της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου σε θέματα καλυπτόμενα από τη ΣΔΘ θα της αποστερούσε ένα πρόσφορο μέσον θεραπείας προβλεπόμενο στη Σύμβαση.

39. Η ανωτέρω άποψη δεν με βρίσκει σύμφωνο. Πρέπει και πάλι να υπομνηστεί η προβλεπόμενη από το άρθρο 227 ΕΚ διαδικασία και η δυνατότητα υποβολής αιτήσεως για τη λήψη προσωρινών μέτρων κατά το άρθρο 243 ΕΚ. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι το άρθρο 282 της ΣΔΘ επιτρέπει ρητώς τρόπους διακανονισμού πέραν των προβλεπόμενων από την ίδια³⁹. Έτι περαιτέρω, ακόμη και αν αντιμετωπίζουν πραγματικές δυσχέρειες, τα κράτη μέλη δεν νομιμοποιούνται να ενεργούν εκτός του κοινοτικού πλαισίου με την αιτιολογία απλώς και μόνον ότι ο συγκεκριμένος τρόπος δράσεως είναι προσφορότερος⁴⁰.

40. Επικουρικώς, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι, αν οι διατάξεις της ΣΔΘ είχαν ενσωματωθεί στο κοινοτικό δίκαιο, τότε θα έπρεπε να ισχύει το ίδιο και για τις αφορώσες τη

39 — Το άρθρο 282 της ΣΔΘ, το οποίο τιτλοφορείται «Υποχρεώσεις δυνάμει γενικών, περιφερειακών ή διμερών συμφωνιών» ορίζει: «[Αν τα συμβαλλόμενα κράτη μέλη, εμπλεκόμενα σε διαφορά σχετική με την ερμηνεία ή εφαρμογή της παρούσας Συμβάσεως, έχουν συμφωνήσει, μέσω γενικής, περιφερειακής ή διμερούς συμφωνίας ή άλλως, ότι επί παρόμοιας διαφοράς θα τηρείται, κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε εμπλεκόμενου στη διαφορά μέρους, διαδικασία συνεπαγόμενη δεσμευτική απόφαση, εφαρμόζεται η διαδικασία αυτή αντί των διαδικασιών που προβλέπονται στο παρόν τμήμα, εκτός αν τα μέρη συμφωνούν διαφορετικά].»

40 — Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1979, 232/78, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 323, σκέψεις 7 και 9).

διευθέτηση των διαφορών διατάξεις της. Οι μέθοδοι διευθετήσεως που προβλέπει η ΣΔΘ θα είχαν καταστεί συνακόλουθα μέθοδοι διευθετήσεως προβλεπόμενες από την «παρούσα Συνθήκη», κατά την έννοια του άρθρου 292 ΕΚ.

41. Δεν συμμερίζομαι την άποψη ότι το ρυθμίζον τη διευθέτηση των διαφορών καθεστώς της ΣΔΘ ενσωματώθηκε και υπό την έννοια αυτή αλλοίωσε το επί μέρους δικαιοδοτικό σύστημα της Κοινότητας. Το άρθρο 292 ΕΚ αποκλείει τη μέσω διεθνούς συμφωνίας μεταβίβαση της αποκλειστικής δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου σε άλλο δικαιοδοτικό ή Διαιτητικό Δικαστήριο⁴¹. Κατόπιν αυτού, είναι απίθανο η σύναψη της ΣΔΘ να έχει οδηγήσει σε μεταβίβαση της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου να αποφαίνεται επί διαφορών μεταξύ των κρατών μελών της Κοινότητας σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου σε δικαιοδοτικό όργανο συγκροτηθέν βάσει της ΣΔΘ.

42. Για τους λόγους αυτούς, προτείνω στο Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι, υποβάλλοντας τη διαφορά της με το Ηνωμένο Βασίλειο σχετικά με το εργοστάσιο ΜΟΧ ενώπιον Διαιτητικού Δικαστηρίου που συγκροτήθηκε βάσει του παραρτήματος VII της ΣΔΘ, η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 292 ΕΚ.

41 — Προπαρατεθείσα γνωμοδότηση 1/91, σκέψη 35.

43. Δεδομένου ότι η Ευρατόμ δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της ΣΔΘ, η ανωτέρω συλλογιστική δεν οδηγεί στην αυτή διαπίστωση όσον αφορά το άρθρο 193 ΕΑ. Προκειμένου να εκτιμηθεί ο ισχυρισμός ότι η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 193 ΕΑ, απαιτείται να εξεταστεί η δεύτερη αιτίαση της Επιτροπής.

IV — Η εκ μέρους της Ιρλανδίας επίκληση του κοινοτικού δικαίου ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου

44. Κατά την Επιτροπή, η Ιρλανδία, αιτούμενη την ερμηνεία και εφαρμογή πράξεων του κοινοτικού δικαίου εκ μέρους ενός μη κοινοτικού δικαστηρίου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει των άρθρων 292 ΕΚ και 193 ΕΑ. Το Ηνωμένο Βασίλειο συντάσσεται με την ίδια άποψη. Η Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο σημειώνουν ότι, με τα υπομνήματά της ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου, η Ιρλανδία μνημονεύει τις οδηγίες 85/337/ΕΟΚ⁴², 90/313/ΕΟΚ⁴³,

42 — Οδηγία 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημόσιων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175 του 1985, σ. 40), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 97/11/ΕΚ του Συμβουλίου της 3ης Μαρτίου 1997 (ΕΕ 1997, L 73, σ. 5). Η οδηγία τροποποιήθηκε αργότερα με την οδηγία 2003/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 2003 (ΕΕ 2003, L 156, σ. 17).

43 — Οδηγία 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 1990, σχετικά με την ελεύθερη πληροφόρηση για θέματα περιβάλλοντος (ΕΕ 1990, L 158, σ. 56).

80/836/Ευρατόμ⁴⁴, 92/3/Ευρατόμ⁴⁵ και 96/29/Ευρατόμ⁴⁶, καθώς και τις διατάξεις της Συμβάσεως OSPAR⁴⁷.

45. Η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι δεν ζήτησε από το Διαιτητικό Δικαστήριο να εφαρμόσει το κοινοτικό δίκαιο αλλ' ότι απλώς αναφέρθηκε στις οδηγίες ως επιβοηθητικού μέσου ερμηνείας των απορρευσών από τη ΣΔΘ υποχρεώσεων. Επισημαίνει ότι είχε αναλάβει επισήμως τη δέσμευση, με έγγραφο που απέστειλε στην Επιτροπή στις 16 Σεπτεμβρίου 2003, να εξακολουθήσει να αναφέρεται σε πράξεις του κοινοτικού δικαίου μόνο για τους σκοπούς της διευκολύνσεως της ερμηνείας της ΣΔΘ και ότι δεν προτίθεται να καλέσει το Διαιτητικό Δικαστήριο της ΣΔΘ να εξετάσει αν το Ηνωμένο Βασίλειο παρέβη οποιονδήποτε κανόνα ή πράξη κοινοτικού δικαίου. Η Ιρλανδία εμμένει στο ότι δεν ενήργησε κατά παράβαση των απορρευσών από το άρθρο 292 ΕΚ ή από το άρθρο 193 ΕΑ υποχρεώσεων της δοθέντος ότι δεν αιτιάται το Ηνωμένο Βασίλειο ότι παρέβη οποιαδήποτε υποχρέωση του κοινοτικού δικαίου.

44 — Οδηγία 80/836/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1980, περί τροποποιήσεως των οδηγιών για τον καθορισμό των βασικών κανόνων προστασίας της υγείας του πληθυσμού και των εργαζομένων από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/002, σ. 70).

45 — Οδηγία 92/3/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 3ης Φεβρουαρίου 1992, για την επίτηρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών καθώς και προς και από την Κοινότητα (ΕΕ 1992, L 35, σ. 24).

46 — Οδηγία 96/29/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 1996, για τον καθορισμό των βασικών κανόνων ασφαλείας για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του πληθυσμού από τους κινδύνους που προκύπτουν από τις ιονίζουσες ακτινοβολίες (ΕΕ 1996, L 159, σ. 1).

47 — Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος του βορειοανατολικού Ατλαντικού συναφθείσα, εξ ονόματος της Κοινότητας, με την απόφαση 98/249/ΕΚ του Συμβουλίου της 7ης Οκτωβρίου 1997 (ΕΕ 1998, L 104, σ. 1).

46. Κατά την άποψή μου, το επιχείρημα αυτό είναι αστήρικτο.

47. Όπως προκύπτει από τα ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου υπομνήματα της Ιρλανδίας, οι αναφορές σε πράξεις του κοινοτικού δικαίου έλαβαν χώρα υπό το φως του άρθρου 293, παράγραφος 1, της ΣΔΘ. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, το Διαιτητικό Δικαστήριο «εφαρμόζει την παρούσα Σύμβαση και άλλους κανόνες διεθνούς δικαίου που δεν συγκρούονται με την παρούσα Σύμβαση».

48. Στην παράγραφο 3 του από 25 Οκτωβρίου 2001 εισαγωγικού δικογράφου της δίκης, η Ιρλανδία αναφέρει ότι «το Διαιτητικό Δικαστήριο θα κληθεί να λάβει υπόψη του, εφόσον κριθεί αναγκαίο, και τις διατάξεις άλλων διεθνών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών συμβάσεων και της κοινοτικής νομοθεσίας». Στην παράγραφο 34 του δικογράφου, η Ιρλανδία αναφέρεται στο άρθρο 293, παράγραφος 1, της ΣΔΘ και υποστηρίζει ότι «οι διατάξεις της ΣΔΘ πρέπει να ερμηνεύονται σε συνδυασμό με άλλους διεθνείς κανόνες που δεσμεύουν το Ηνωμένο Βασίλειο, όπως η Σύμβαση OSPAR του 1992 για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος του βορειοανατολικού Ατλαντικού, η οδηγία 85/337/ΕΟΚ και οι οδηγίες 80/836/Ευρατόμ και 96/239/Ευρατόμ».

49. Ως εκ περισσού, στο υποβληθέν ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου υπόμνημά της, η Ιρλανδία υποστηρίζει ότι «οι κανόνες του

διεθνούς δικαίου τους οποίους το δικαστήριο του παραρτήματος VII καλείται να εφαρμόσει [...] απαντούν *τόσο* στις συναφείς διατάξεις της ΣΔΘ όσο και σε “άλλους κανόνες του διεθνούς δικαίου που δεν συγκρούονται” με τη Σύμβαση»⁴⁸. Η Ιρλανδία αναφέρει επίσης ότι «με τους δύο αυτούς τρόπους —μέσω της ερμηνείας των γενικών διατάξεων της ΣΔΘ υπό το φως του ευρύτερου πλαισίου του διεθνούς δικαίου και μέσω της εφαρμογής άλλων διεθνών κανόνων, προτύπων και πρακτικών— η ΣΔΘ αναλαμβάνει έναν ενοποιητικό ρόλο συνδυάζοντας συμβατικούς και εθιμικούς κανόνες, αφενός, και περιφερειακούς και παγκόσμιους κανόνες, αφετέρου»⁴⁹.

85/337 και εμμένει επί του ότι «οι εν λόγω πράξεις ασκούν επιρροή ως οδηγός για την ερμηνεία των επιβαλλομένων από το άρθρο 206 της ΣΔΘ υποχρεώσεων και ως δείγματα [άλλων κανόνων του διεθνούς δικαίου] τους οποίους το επιληφθέν Διαιτητικό Δικαστήριο οφείλει να εφαρμόσει στην αχθείσα δυνάμει του άρθρου 293, παράγραφος 1, της ΣΔΘ υπόθεση»⁵⁰. Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η Ιρλανδία διευκρινίζει ότι «στα αφορμώμενα το θαλάσσιο περιβάλλον αιτήματα που συνδέονται με την αθέτηση ορισμένων διεθνών κανόνων και προτύπων θεσπισθέντων από αρμόδιο διεθνή οργανισμό ή διπλωματική συνδιάσκεψη», το Διαιτητικό Δικαστήριο οφείλει να λάβει υπόψη και να εφαρμόσει τους ανωτέρω διεθνείς κανόνες και πρότυπα»⁵¹.

50. Στο σημείο 6.19 του υπομνήματός της, η Ιρλανδία παρατηρεί ότι παραπέμπει στους συναφείς κανόνες του κοινοτικού δικαίου όχι επειδή το Διαιτητικό Δικαστήριο καλείται να τους εφαρμόσει *per se*, αλλά «επειδή καταδεικνύουν τον ενδεδειγμένο τρόπο ερμηνείας και εφαρμογής των απορρουσών από τη ΣΔΘ γενικών υποχρεώσεων». Πάντως, μέσω της επιχειρηματολογίας που ανέπτυξε ενώπιον του Διαιτητικού Δικαστηρίου, η Ιρλανδία παραπέμπει σε πλείονες κοινοτικούς κανόνες στα πλαίσια του άρθρου 293, παράγραφος 1, της ΣΔΘ. Επί παραδείγματι, στο τμήμα του υπομνήματος της Ιρλανδίας σχετικά με την υποχρέωση πραγματοποίησης κατάλληλης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και υπό τον τίτλο «Πηγή των νομικών υποχρεώσεων», η Ιρλανδία μνημονεύει μεταξύ άλλων πράξεων την οδηγία

51. Υπό το φως της οικείας επιχειρηματολογίας, δεν αντιλαμβάνομαι το πώς η Ιρλανδία δεν αιτιάται το Ηνωμένο Βασίλειο ότι αθέτησε τυχόν υποχρεώσεις του κατά το κοινοτικό δίκαιο⁵². Εν πάση περιπτώσει, η Ιρλανδία ζητεί από το Διαιτητικό Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο παρέβη υποχρεώσεις απορρουσες από τη

50 — Στο σημείο 7.6 του υπομνήματος της Ιρλανδίας.

51 — Στο σημείο 5.14 του υπομνήματος απαντήσεως της Ιρλανδίας. Βλ. επίσης το σημείο 5.36: «Εναπόκειται στο προβλεπόμενο στο παράρτημα VII της ΣΔΘ δικαστήριο να προσδιορίσει με αντικειμενικά κριτήρια την έκταση των υποχρεώσεων ενός κράτους δυνάμει της ΣΔΘ. Ο προσδιορισμός αυτός προϋποθέτει κατ' ανάγκη εκτίμηση του αν ένα κράτος έχει επί παραδείγματι λάβει τα αναγκαία μέτρα προς εκτέλεση των εφαρμοστέων διεθνών κανόνων και προτύπων στα οποία παραπέμπει η ΣΔΘ. Αφής στιγμής το Ηνωμένο Βασίλειο κατέστη συμβαλλόμενο μέρος στη ΣΔΘ, συνήνεσε στο ότι το προβλεπόμενο στο παράρτημα VII Διαιτητικό Δικαστήριο αποφαινεται συναφώς.»

52 — Όπως άλλωστε παρατήρησε ένα από τα μέλη του Διαιτητικού Δικαστηρίου. Βλ.: *The Mox Plant Case*, Πρακτικά της δεύτερης ημέρας συνεδριάσεων, σ. 44 in fine (ερώτηση του Sir Arthur Watts KCMG QC στον καθηγητή Vaughan Lowe, ο οποίος παρέστη ως σύμβουλος της Ιρλανδίας).

48 — Σημείο 6.1 του υπομνήματος της Ιρλανδίας. Η έμφαση είναι του πρωτοτύπου.

49 — Στο σημείο 6.7 του υπομνήματος της Ιρλανδίας.

ΣΔΘ οι οποίες, κατά την ερμηνεία που αποδίδει η ίδια η Ιρλανδία, συμπίπτουν με υποχρεώσεις εκ του κοινοτικού δικαίου. Προς τούτο, η Ιρλανδία καλεί το Διαιτητικό Δικαστήριο να ερμηνεύσει υποχρεώσεις που το Ηνωμένο Βασίλειο υπέχει δυνάμει του δικαίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ευρατόμ⁵³.

52. Υπό το φως των προηγηθέντων, πρέπει να αναγνωριστεί ότι, υποβάλλοντας διαφορά ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή της Συνθήκης ΕΚ και της Συνθήκης Ευρατόμ προς διευθέτηση στην κρίση ενός Διαιτητικού Δικαστηρίου συσταθέντος δυνάμει του παραρτήματος VII της ΣΔΘ, η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 292 ΕΚ και 193 ΕΑ.

V — Η υποχρέωση συνεργασίας

53. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, πέραν του ότι παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 292 ΕΚ και 193 ΕΑ, η Ιρλανδία παρέβη και τα άρθρα 10, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ και 192, δεύτερο εδάφιο, ΕΑ. Αμφότερες οι διατάξεις ορίζουν ότι τα κράτη μέλη «[α]πέχουν από κάθε μέτρο που δύναται να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των

σκοπών της παρούσας Συνθήκης». Η Επιτροπή προβάλλει συναφώς δύο επιχειρήματα.

54. Πρώτον, υποστηρίζει ότι, σε θέματα μικτών συμφωνιών, τα κράτη μέλη υπέχουν υποχρέωση συνεργασίας δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 2, ΕΚ. Κατά την Επιτροπή, η Ιρλανδία ενήργησε αθετώντας την ανωτέρω υποχρέωση ως εκ του ότι κίνησε διαδικασία επιλύσεως διαφοράς βάσει διατάξεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Κοινότητας· η ενέργεια αυτή είναι ικανή, κατά την Επιτροπή, να δημιουργήσει στα τρίτα κράτη σύγχυση ως προς την εξωτερική εκπροσώπηση και την εσωτερική συνοχή της Κοινότητας υπό την ιδιότητά της ως συμβαλλόμενου μέρους και ζημιώνει σοβαρά την αποτελεσματικότητα και τη συνεκτικότητα της εξωτερικής δράσεως της Κοινότητας.

55. Φρονώ ότι δεν είναι αναγκαίο το Δικαστήριο να τάμει το ζήτημα αυτό. Πράγματι, η αιτίαση της Επιτροπής είναι κατ' ουσίαν η ίδια με την αρυόμενη από το άρθρο 292 ΕΚ αιτίαση. Κατά την άποψη μου, το άρθρο 292 ΕΚ απηχεί ειδική έκφραση της γενικής αρχής περί εντιμότητας που καθιερώνει το άρθρο 10, παράγραφος 2, ΕΚ⁵⁴. Αρκεί, λοιπόν, η βάσει του άρθρου 292 εκτίμηση.

53 — Βλ., επί παραδείγματι, επιχειρηματολογία της Ιρλανδίας σχετικά με τις υποχρεώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου που απορρέουν από την οδηγία 85/337 στα σημεία 7.28, 8.102 και 8.114 του δικογράφου της προσφυγής της Ιρλανδίας.

54 — Βλ. ανωτέρω σημείο 10.

56. Η Επιτροπή προβάλλει και ένα δεύτερο επιχείρημα προκειμένου να υποστηρίξει ότι η Ιρλανδία παρέβη την υποχρέωση συνεργασίας. Ισχυρίζεται ότι, δυνάμει των άρθρων 10 ΕΚ και 192 ΕΑ, η Ιρλανδία θα έπρεπε να ενημερώσει και να διαβουλευθεί με τα αρμόδια θεσμικά όργανα της Κοινότητας προτού κινήσει βάσει της ΣΔΘ διαδικασία διακανονισμού διαφοράς.

57. Στο σημείο αυτό συμμερίζομαι την άποψη της Επιτροπής. Τα άρθρα 10 ΕΚ και 192 ΕΑ επιβάλλουν αμοιβαία υποχρέωση ειλικρινούς συνεργασίας της Κοινότητας με τα κράτη μέλη της⁵⁵. Η σχετική υποχρέωση είναι ιδιαίτερως βαρύνουσα σε θέματα εξωτερικών σχέσεων⁵⁶ και τυγχάνει εφαρμογής a fortiori οσάκις η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ανέλαβαν από κοινού υποχρεώσεις έναντι τρίτων χωρών⁵⁷.

58. Η υποχρέωση συνεργασίας ενδέχεται να συνεπάγεται σε ορισμένες καταστάσεις υπο-

χρέωση των κρατών μελών να διαβουλευθούν με την Επιτροπή προκειμένου να αποφεύγεται ο κίνδυνος παραβάσεως κοινοτικών κανόνων ή παρακωλύσεως των κοινοτικών πολιτικών⁵⁸. Κατ' εμέ, υπό τις παρούσες περιστάσεις, η Ιρλανδία υπείχε τέτοια υποχρέωση. Η Ιρλανδία αποφάσισε να κινήσει διαδικασία κατά άλλου κράτους μέλους βάσει διεθνούς συμφωνίας, συμβαλλόμενο μέρος της οποίας είναι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η οποία αφορά ζήτημα εμπόττων ενδεχομένως στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. Όπως υπογραμμίζει ορθώς η Επιτροπή, η έναρξη διαπραγματεύσεων θα μπορούσε να αποβεί επωφελής προκειμένου να αποσαφηνιστεί μέχρι ποίου σημείου η διαφορά απτόταν του κοινοτικού δικαίου. Επιπλέον, η έναρξη διαβουλεύσεων θα είχε παράσχει την ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων επί του ζητήματος αν μπορεί να κινηθεί διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά του κράτους μέλους στο οποίο προσάπτεται παραβίαση διεθνούς συμφωνίας. Εντούτοις, η Ιρλανδία δεν επιδίωξε να λάβει την άποψη της Επιτροπής παρά μόνον αφού κίνησε διαδικασία διευθέτησεως της διαφοράς.

59. Για τους λόγους αυτούς, φρονώ ότι η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 10 ΕΚ και 192 ΕΑ.

55 — Βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις της 10ης Φεβρουαρίου 1983, 230/81, Λουξεμβούργο κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή 1983, σ. 155, σκέψη 37), της 22ας Οκτωβρίου 1998, C-36/97 και C-37/97, Kellinghusen και Kelsen (Συλλογή 1998, σ. I-6337, σκέψη 30), της 4ης Μαρτίου 2004, C-344/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 2004, σ. I-2081, σκέψη 79), και της 13ης Ιουλίου 2004, C-82/03, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2004, σ. I-6635, σκέψη 15).

56 — Βλ., επί παραδείγματι, προπαρατεθείσα απόφαση ΑΕΤΡ της 31ης Μαρτίου 1971 (σκέψεις 21 και 22), απόφαση της 14ης Ιουλίου 1976, 3, 4 και 6/76, Kramer (Συλλογή τόμος 1976, σ. 475, σκέψεις 42 έως 45), γνωμοδότηση 1/78 της 4ης Οκτωβρίου 1979 (Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 401, σκέψη 33), προαναφερθείσα απόφαση Karlsruher, σκέψη 13, και απόφαση της 2ας Ιουνίου 2005, C-266/03, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (Συλλογή 2005, σ. I-4805, σκέψεις 57 έως 66).

57 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, γνωμοδότηση 2/91 της 19ης Μαρτίου 1993 (Συλλογή 1993, σ. I-1061, σκέψη 36), γνωμοδότηση 1/94 της 15ης Νοεμβρίου 1994 (Συλλογή 1994, σ. I-5267), και απόφαση της 19ης Μαρτίου 1996, C-25/94, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1996, σ. I-1469, σκέψη 48).

58 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις στα πλαίσια των οποίων το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 10 ΕΚ συνεπάγεται υποχρέωση ενάργεως διαβουλεύσεων με την Επιτροπή: προπαρατεθείσα απόφαση Γαλλία κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψεις 8 και 9, απόφαση της 5ης Μαΐου 1981, 804/79, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Συλλογή 1981, σ. 1045, σκέψη 31), απόφαση της 7ης Μαΐου 1987, 186/85, Επιτροπή κατά Βελγίου (Συλλογή 1987, σ. 2029, σκέψη 40), και προπαρατεθείσες αποφάσεις της 2ας Ιουνίου 2005, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου (σκέψεις 61 έως 66), και της 14ης Ιουλίου 2005, Επιτροπή κατά Γερμανίας (σκέψεις 68 έως 73).

VI — Επί των δικαστικών εξόδων

60. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Ιρλανδίας στα δικαστικά

έξοδα, προτείνω στο Δικαστήριο να καταδικάσει τη δεύτερη, υπό την ιδιότητά της ως ηττηθέντος στα πλαίσια της υπό κρίση υποθέσεως διαδίκου, στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

VII — Συμπέρασμα

61. Προτείνω στο Δικαστήριο:

- να αναγνωρίσει ότι, κινώντας διαδικασία επιλύσεως διαφοράς με το Ηνωμένο Βασίλειο σχετικά με το κείμενο στο Sellafield εργοστάσιο MOX, η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 292 ΕΚ και 193 ΕΑ,
- να αναγνωρίσει ότι, κινώντας την ανωτέρω διαδικασία χωρίς προηγουμένως να διαβουλευθεί με την Επιτροπή, η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 10 ΕΚ και 192 ΕΑ,
- να καταδικάσει την Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα.